

AKSARAY İLİ GÜZELYURT İLÇESİ ÇÖMLEK-TESTİ ve ÇİNİ SANATININ GÜNÜMÜZDEKİ DURUMU

Semra KILIÇ KARATAY

Aksaray Üniversitesi, Güzelyurt MYO,
Geleneksel El Sanatları Bölümü

ÖZET

Güzelyurt (Gelveri) İlçesi, İç Anadolu Bölgesi'nde Aksaray İli'ne bağlı şirin ve turistik bir ilçedir. En eski adı (Roma ve Bizans Döneminde) "Karballa" idi. Selçuklular zamanında "Gelveri" olarak değiştirilen ilçenin adı 1965 yılında şimdiki ismi olan Güzelyurt'a çevrilmiş ve 1989 yılında Aksaray'ın il oluşu ile birlikte ilçe olmuştur.

Yöre ile ilgili akla ilk gelen Güzelyurt'un has toprağıyla yapılan testi ve çömlekleridir. Çömlek ve testi yapımı sanatında köklü bir geçmişe sahip olan Güzelyurt çanak çömleği kendine özgü motifleriyle ayrı bir tarz oluşturan ürünlerdir. İnsanlığın çömleği nasıl keşfettiğini tam olarak bilinmemekle birlikte, genellikle kabul gören varsayım, toprağın ateşte kızarıp sertlik kazandığını tesadüfen bulduğu yönündedir. Çömlekçiliğin gelişmesi, göçebe kavimlerin yerleşik hayata geçmesiyle olmuştur. Anadolu'da ilk yapılan çömlekler Neolitik döneme yani yaklaşık MÖ. 7000'li yıllara tarihlenmektedir. İlk yapılan çömlekler sargı-dolama usulü ile elde şekillendiriliyor ve pişirim ise genellikle açık ateşte yapıyordu. MÖ. 3000 yılında da çömlekçi çarkı bulunmasıyla çark üzerinde şekillendirmeler de başlamış oldu.

Çini sözcüğü Türkçe'de genellikle yapıların içinde ve dışında duvar kaplaması olarak kullanılan pişmiş topraktan kare ve çokgen gibi çeşitli biçimlerde yapılan yüzeyi renkli yada desenli olan küçük boyutta levhacıklara verilen addır. Aksaray Güzelyurt ilçesinde çömlekçilik sanatının tarihi çok eski olup bu sanatın yanında son yıllarda Çini sanatı da gelişme göstermektedir. Çini neredeyse insanlık tarihi kadar eski olan seramik sanatının alt koludur ve tamamen ilkel yöntemlerle imal edilir. Tarihi gelişimi içerisinde çok çeşitli tekniklerle çini imal edilmiş olup bugün en yaygın kullanılan sır altı tekniğidir. Desen olarak genellikle bitkisel motiflerin işlendiği Çini sanatı son dönemlerde gözde el sanatlarımızdan olmuştur.

Yapılan alan araştırması ile yörede çömlek-testi ve çini sanatının günümüzdeki durumu, kullanılan malzeme, desen ve kompozisyon özellikleri hakkında bilgi edinilmiş ve edinilen bilgilerin paylaşımı amaç edinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güzelyurt, Çömlek, Testi, Çini, el sanatları

1. GİRİŞ: GÜZELYURT ÇÖMLEK-TESTİ SANATI

Fotoğraf 1. Gelveri Çömlekleri (Kılıç Karatay, 2017).

Kültür; belirli bir insan topluluğunun bireylerinin düşünce, inanç ve yaşama biçimleri, yaptıkları ve kullandıkları aletler ve davranış biçimlerinin birikimidir. Kültür bir milletin kimliğidir. Aksaray ilinin yaklaşık 25 km güneydoğusunda bulunan Aşıklı Höyük günümüzden on bin yıl öncesine tarihlenen Orta Anadolu'nun ve Kapadokya'nın en eski köy yerleşmesidir. Orta Anadolu'da avcı ve toplayıcı göçebelerin yerleşik hayata geçtiği bilinen ilk köydür (Esin, 1992, s: 131).

Anadolu uygarlık tarihi içerisinde en önemli kullanım eşyaları olan çanak çömlek ve benzeri kaplar İlk Tunç Çağ ve öncesinde önemli bir ticari unsur olmuştur. Bu dönemde çanak çömlek yapımı ve kullanımının önemi son derece önemlidir. İnsanoğlu varoluşundan bu yana hayatını kolaylaştırıcı aletler, besin yapımı ve tüketimi için kaplar üretmeye çalışmıştır. İşte bu varoluş mücadelesi ile Paleolitik Çağ'da (İ.Ö. 1.000.000-10.000) taştan yapılmış kapları kullanan insan Neolitik Çağ'da (İ.Ö. 8.000-5.500) kili keşfederek kilden yapılmış çanak çömlek yapımını öğrenmiş ve günümüze kadar gelen çanak çömlek kültürünün temelini de oluşturmuştur (Kaymakçı, 2012,s:71)

Kapadokya Seramiği ile Geçiş Dönemi Seramiği (Intermediate) adı takılan boya bezekli çanak çömleklerden Kültepe'de çok sayıda elde edilmiştir. Kapadokya çanak çömleğinin Kuzey Suriye kökenli olduğu ve sarı-portakal renkleri ile kahverengi astar üzerine koyu kahve ve siyah boya ile yapılan bezemeleri ile dikkat çekmektedir. Dönemin tipik biçimleri gaga ağızlı testiler ile yayvan kaselerdir. "Intermediate" adıyla bilim dünyasına giren geçiş çanak çömlekleri ise Nevşehir'in doğusuna yayılmıştır. Yayılım, Konya Karahöyük'e kadar uzanmaktadır(Harmankaya,2002 s:37).

Çanak çömlek yapımında kullanılan kil, yumuşak ve yağlı kil toprakların elenmesiyle ve iyice yoğurulmasıyla çamur haline getirilmektedir. Ağır Çark olarak bildiğimiz ve dönüş kuvvetini ustanın ayağı ile sağladığı bir sistem ile tezgah üzerindeki çamurun özenle şekillendirilmesiyle istenilen çanak çömlek yapılmaktadır. Yapılan çanak çömlekler işlik denilen atölyelerde, sonra bekleme odalarında daha sonra güneşte, ve en sonunda da gölgede kurutulduktan sonra, saman ve talaşla yakılan fırınlarda sekiz yüz dereceden başlayıp bin iki yüz derece sıcaklık arasında özenle pişirilmektedir.

Çanak çömlekler üzerinde yapılan çalışmalarda amaç; belli bir çağın kültürünü daha iyi anlamamızı sağlamaktır. Çanak-çömlek özelliklerine bakılarak, bir bölgenin ya da daha büyük bir merkezin; kültür düzeyini teknolojisini, üretim sistemini, kullanıcıların ürün talebini ve gereksinimi, diğer bölgelerle olan alışverişini yine bu kültürün coğrafi dağılımı

daha iyi anlayabilmekteyiz. Çanak çömlek buluntuların en önemli işlevi ise, yazılı kaynakların bulunmadığı veya var olmadığı kültürleri ve çağları anlayabilmede kaynak olarak kullanılmalarıdır. Yüzeysel araştırmaları ya da kazılarda ele geçen çanak-çömlek parçaları bizlere bir kültürün sosyo-ekonomik yapısı hakkında bilgi verebilmektedir(Kaymakçı, 2012, s:76).

Yeryüzünü oluşturan toprak-su-hava ve ateşin ahenkli biçimde bir araya gelmesiyle oluşan ilk kaplar, büyük bir olasılıkla kadınlar tarafından üretilmiş en basit dekorlama teknikleri olan presleme, tırnaklama ile bezenmiştir. Çarkın da bulunmasıyla seramik sanatı, başlıca koşullarıyla tamamlanmıştır. Günümüze kadar devam eden bu sanattan ve "genel olarak ülkemiz de, seramik sözcüğünden kapkacak, sofraya ve süs eşyası, sağlık gereklileri gibi kullanım eşyası anlaşılmaktadır. Hatta, 'seramik' ve 'seramikçi' sözcüğü kentlerde yaşayan küçük kesimin dışında geniş halk kitlelerine pek fazla birşey anlatmadığı gibi, çömlek ya da çömlekçi kavramıyla bağlantı yapıldığında bu sanatın maddesel niteliği tanımlanabilmektedir (Altan, 1985, s:10).

Güzelyurt yani Gelveri çömleğinin başlangıç tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Köyde yürütülen diğer küçük çaplı işlere örnek vermek gerekirse, örneğin Martha Miksaroglou'nun baba tarafından dedesi Topaloğlu'lardan Hristos çömlekçi, anne tarafından dedesi, Karakulak'lardan Spiros ise çatı ustasıydı (Miksaroglou, 2005).

Bilindiği üzere Gelveri Güzelyurt ilçesinin eski adıdır. Gelver kelimesinden türemiştir. Gelveri testisine giren su daha bir yumuşak hale getirmekte, testide soğuk hale gelmekte ve su içerisindeki sertlik testinin terlemesi sonucu dışarı atılarak daha iyi hale gelmektedir.

Gelveride bir asırdır Gelveri testisi yapılmaktadır. Ancak ne yazık ki günümüzde bu testi ve çömlek ustalarının yetişmemesinden dolayı bu sanat eski dönemini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya gelmiştir. Çevre illerde Nevşehir, Kayseri, Niğde'ye toptan olarak pazarlanan ve çevrenin en büyük pazarı olan Gelveri'de maalesef eski pazarını kaybetmiştir. Gelveri Kaymakamlığı Güzelyurt'un simgesi olan çömlek-testi sanatını canlandırma adına Güzelyurt Halk Eğitim Merkezinde Gelveri Çömleği kursu açarak katkıda bulunmuştur.

Güzelyurt İlçesi'nin kuzeyinde uzanan dağlık ve ormanlık bölge, kaolin açısından çok zengindir. Bu yataklar, özel bir şirket tarafından açık hava madencilikle işletilmektedir. Yüzeysel araştırmaları sırasında, ilçede mevcut dokuyu tanımak için yapılan gezilerde, pek çok çömlekçi fırınının halen kullanılabilir durumda olduğu saptanmıştır. Yöre halkıyla yapılan söyleşilerde, şarapçılığın çok geliştiği ve Rumlar'ın zamanında da 1924 Mübadelesi sonrasında da ana geçim kaynaklarından birinin çömlekçilik olduğu öğrenilmiş, bu konuda bazı ön çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Yaşlı bir çömlekçi ustasıyla görüşülmüş, ilçenin hemen güneyindeki bağlık arazide ve mezarlığın üst yamacında bulunan, özlü ve özgül kırmızı yanışlı kil yataklarından toprak örnekleri alınmış ve harap durumdaki fırın işliği gezilmiştir. Gelveri Yüksekilise (Güzelyurt-Aksaray) Mevkii'nde 2007 yılında yapılan arkeolojik sondajlarda bu ön çalışmaların önemini pekiştirmiştir. Buradan alınan toprak örnekleri tabakalanmış Gelveri malzemesi bağlamında çapraz analizlerde kullanılabilir ve hammadde kullanımına bağlı geçim ekonomisi faaliyet alanları konusunda da büyük bir katkı sağlayacaktır. Yine bu bakış açısından yola çıkarak, Güvercin kayası çanak çömlekleri ve yörede halen kullanılan depolama ve saklama kapları odaklı bir çalışma başlatılmıştır. İleride daha da geliştirilmesi düşünülen bu çalışmada, ilk olarak Çatalısu, Demirci ve Güzelyurtlu kadınlarla çanak çömlek kullanımı üzerine söyleşiler yapılmış, anketler uygulanmış,

kullanımdaki kapların yerel adları, biçimleri, işlevleri, konut içi ve dışı dolaşimleri örnekleriyle belgelenmiştir (Gülcur, 2010, s:280)

Güzelyurt ve çevresinde yerleşmenin oldukça eski olduğu tahmin edilmektedir. Yöredeki arkeolojik kazılarda bulunan obsidiyen ve çanak çömlek parçaları yörede yaşamın Paleolitik Çağ'a kadar uzandığını göstermektedir. Yöre tarih boyunca Hitit, Pers, Kapadokya Krallığı, Roma, Bizans, Selçuk ve Osmanlı gibi çeşitli medeniyetler döneminde yerleşim yeri olma özelliğini sürdürmüştür. Konyalı'ya (1974) göre Roma ve Erken Hristiyanlık dönemlerinde yerleşimin adı "Karbala" veya "Karvala", Selçuklular döneminde "Gerfeli", Karamanoğlu ve Osmanlı dönemlerinde ise "Gelveri" dir. Cumhuriyet sonrası 1965'te Güzelyurt ismini almıştır (Pekak, 1994).

Güzelyurt'ta yaşayan Rum nüfus Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun ardından 1924 yılında gerçekleşen mübadele ile Yunanistan'a giderek Nea Karvala (yeni Gelveri anlamında) adında bir yerleşmekurmuşlardır (Sunay, 2008).

Kırmızı yanışlı kil, yada bir diğer adıyla çömlekçi kili, hiç bir aletin yardımı olmaksızın kolaylıkla biçimlendirilebilme özelliğiyle, günlük yaşamda yoğun kullanılan önemli bir hammaddedir (Cooper 1978: 6).

Arkeolojik çalışmalar, kilin çanak çömlek üretiminde kullanılmadan çok önce, Üst Paleolitik Çağ'da kabartma ve figürün tarzında iki ve üç boyutlu eserlerin, daha sonraları Çanak Çömleksiz Neolitik Çağ'da da topraktan evlerin, taban döşemesi, duvar sıvası, ocak kenarı vb. mimari öğelerin de yapımında kullanıldığını göstermektedir (Özdoğan, 1996, s:29).

Çanak çömleğin ilk nerede görüldüğü ve nasıl başladığı ise yine arkeoloji dünyasının ilgilendiği konular arasındadır (Tekin, 2005, s:184)

Çömlekçi kili, Güzelyurt çevresindeki yerel kaynaklardan temin edilmiştir. Açık hava madenciliğiyle yüzeyden çıkarılan az özlü boz tirem ve özlü siyah meşe toprağı olmak üzere iki tür toprağın kullanıldığını bilinmektedir. Çömlekçi hamuru bu iki toprak türünün yarı yarıya karıştırılmasıyla elde edilmiştir. Pişirmeye dayanıklılığı nedeniyle tercih edilen Gelveri çömlekleri, renginden ötürü "kırmızı" olarak da tanınmaktadır.

2. Çömlek –Testi Yapım Aşamaları

Gelveri testisi yapmak için öncelikle yöreye ait Eskibağlar mevkisinden karatoprak kabristanlığın üst kısmından boz toprak çuvallara doldurup atölyelerde toplanır. Burada kara toprak kalın olduğu için kalburdan, boz toprak ince olduğu için un eleğinden geçirildikten sonra yarı yarıya karıştırılarak dinlenmeye bırakılır (Güneç,2017).

Fotoğraf 2. Toprakların karıştırılması (Kılıç Karatay, 2017).

Dinlenen çamur, özel havuzdan parça parça çıkartılır (Güneç, 2017).

Fotoğraf 3. Dinlenen çamurun parçalar halinde çıkarılması (Kılıç Karatay, 2017).

Havuzdan çıkartılan çamur silindire atılarak taşları kırılır ve 1-2 gün dinlendirilir (Nalbantoğlu, 2017).

Fotoğraf 4. Parça çamurlar silindire atılması(Kılıç Karatay, 2017).

Vakumdan geçirilerek havası alınır işlemeye hazır hale gelir.İşlenmeye hazır olan çamur ayak çarkları vasıtasıyla şekilden şekile sokularak çölmek, testigibi ürünlerin şekillendirilmesi yapılır (Güneç, 2017).

Fotoğraf 5. Çömlek yapımı(Kılıç Karatay, 2017).

Ranzada tava kurutması yapılır (Vurgun, 2017).

Fotoğraf 6. Raflarda kurutma işlemi(Kılıç Karatay, 2017).

Rutuş işlemi yapılarak son halini alması sağlanır (Nalbantoğlu, 2017).

Fotoğraf 7. Rütüslama işlemi(Kılıç Karatay, 2017).

Fırında 800-900derecede pişilerek sonrasında fırından bısaltılır ve kurumaya bırakılır.

Fotoğraf 8. Fırında pişirme işlemi(Kılıç Karatay, 2017).

3. GÜZELYURT ÇİNİ SANATI

Fotoğraf 9. Güzelyurt Çini örnekleri(Kılıç Karatay, 2017).

Çini neredeyse insanlık tarihi kadar eski olan seramik sanatının alt koludur ve tamamen ilkel (elle) yöntemlerle imal edilir.Tarihi gelişimi içerisinde çok çeşitli tekniklerle çini imal edilmiş olup bugün en yaygın kullanılan sır altı tekniğidir. Kendi içerisinde transparan, mat, renkli, krakle v.b. artistik çeşitleri bulunan sır altı tekniğinin uygulanması son derece zahmetli bir o kadar da zevklidir. Bu tekniği kısaca astarlanmış ve birinci pişirimi yapılmış form üzerine, desenin aktarılması, kontur çizimi, boyama, sırlama, rötuşlama, ve fırınlama şeklinde açıklayabiliriz. Türkler çini imalatını Çinlilerden öğrenmiş olup özellikle Uygurlardan bugüne değin oldukça başarılı ürünler vermiş çok özgün üslup ve teknikler geliştirmişlerdir. İslamiyet'in kabulü ile birlikte Türk-İslam kültürü kaostan-düzene felsefesiyle çiniye yansımış özellikle Anadolu Selçuklu devrinde bu felsefeyle geometrik üslup'un en muazzam örnekleri çok başarılı şekilde uygulanmıştır. Osmanlı Devleti döneminde, saray atölyeleri kurulmuş, nakkaşlar sarayın himayesinde, doğrudan saraya bağlı ve sadece sanatsal kaygı ile çalışmış, buradan bugün bütün dünyayı hayran bırakan, dünyanın en seçkin müze ve koleksiyonlarına giren Osmanlı Çini sanatını, teknik, estetik, üslup, renk ve kalite bakımından zirveye çıkarmıştır. Başkent başta olmak üzere imparatorluğun sınırları içerisinde dini ve özel mimaride çok yaygın kullanım alanı bulmuştur. Geometrik üsluptan ziyade natüralist ve soyut üslupların kullanıldığı 16.yy Osmanlı çinileri dünyada eşsizdir. Osmanlı'nın gerileme devrinden, Cumhuriyet'in ilk yıllarına kadar savaşlar, siyasi ve ekonomik sorunlar nedeniyle saray atölyeleri destekleyemez olmuş bu da nakkaşları geçim kaygısına itmiş, dolayısıyla, kalite ve estetik açıdan gerileme başlamış, özellikle 1.Dünya Savaşı ve sonrasında bir-iki istisna atölye haricinde çini üretimi tamamen durmuştur.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında ülke genelinde ekonomik sorunların bertaraf edilebilmesi için yeniden atölyeler kurulmaya başlanmış dünyadaki teknolojik ve serbest ekonomik gelişmelerle çok geniş pazarlara ulaşılmış ve bu da çini imalatında ivme kazandırmıştır. Çini çalışmaları olarak vazo, tabak, sürahi, fincan, takımlar, sofrta takımları vb. kullanım eşyaları, tamamen sanatsal kaygı ile üretilen sanat eserleri arasında yer almaktadır.

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Çini İşlemeciliği bölümünden mezun olan genç nakkaşlar eşliğinde Halk Eğitim merkezleri başta olmak üzere, Türkiye'nin birçok il ve ilçe merkezinde kurslar açılmış, ülke genelinde çini imalatı yaygınlık kazanmıştır. Güzelyurt çini atölyesi, eğitim ve çalışma şansı olmayan, işsiz insanlara yenilik ve istihdam

amacı ile 01.01.2007 tarihinde kurulmuş, bir yıllık aralıksız çalışma sonucunda mezun olan kursiyerlerimiz kendi atölyelerini kurma seviyesine gelmiştir ve bu amaçla çalışmalarını sürdürmektedirler. Güzelyurt' da Çinicilik kursunda ve bu kurstan yetişenlerin açtıkları özel iş yerlerinde çini imalathaneleri ve satış reyonları bulunmaktadır (Özkaya, 2017).

Çömlek sanatında olduğu gibi topraktan geldiği için çini sanatı da ilçede büyük ilgi görmektedir. Halk eğitim kurslarında çini eğitimi alan özellikle de bayanlar özel atölye veya satış stantları açmaktadır. Bunun en güzel örneği 59 yaşındaki Durdane Meral olup, Kusrdan aldığı eğitim sonrası beş özel, on tanede karma çini sergisinde yer almıştır(Özmel, 2017).

Güzelyurt çömlek- testi sanatının yanı sıra aynı zamanda çini sanatına da büyük bir ilgi göstermektedir. İlçede çini sanatının başlangıcı yeni olmasına rağmen alanında uzmanlaşmış birçok bayan bulunmaktadır. Hatta bu fırsatı geçim kaynağına çeviren bayanlarda bulunmaktadır.

4. ÇINI YAPIM AŞAMALARI

Genellikle çini çalışmaları tabak, vazo gibi ürünler üzerine süsleme amaçlı yapılmaktadır ve bisküvi olarak hazır halde ilçe dışından satın alınmaktadır. Hazır bisküvi üzerine eskiz kağıdı yardımı ile desen çizilir(Gün, 2017).

Fotoğraf 10. Bisküvi üzerine desen çizimi (Kılıç Karatay, 2017).

Çizilen desenler akrilik boya ile boyanarak renklendirilmesi yapılır.

Fotoğraf 11. Boyama işlemi (Kılıç Karatay, 2017).

Fotoğraf 12. Boyamanın bitmiş hali (Kılıç Karatay, 2017).

Ürünlerin estetik ve teknik amaçlarla üzerine kaplanan sert ve genellikle parlak camsı ince tabakaya sır denir. Boyalarla yapılan bezeme (desen çizme) tamamlandıktan sonra çini, şeffaf, renksiz, parlak bir sırla kaplanır. Sır içinde kullanılan hammaddeler değirmenlerde uzun zaman öğütülür, karışım bezden süzülür çökmeye bırakılır ve daha sonra üstünde ki fazla su atılır. Sırlama işlemi ya çininin sırta batırılması ile ya da sırrın mamulün üzerine akıtılması ile yapılır(Koç, 2017).

Fotoğraf 13. Sırlama işlemi(Kılıç Karatay, 2017).

Sırlama işlemi bittikten sonra 900-1000 derecede fırında pişirme işlemi yapıldıktan sonra iki-üç gün fırının derecesinin düşmesi yani soğuması beklenir ve fırın boşaltılarak ürünler raflara yerleştirilir(Avan, 2017)

5. SONUÇ

Sonuç olarak Güzelyurt Çömlek- testi ve Çini sanatının günümüzdeki durumuna değinecek olursak; Güzelyurt çömlek-testi sanatı yapımı çok eski tarihlere değinmektedir. Açık hava madenciliği ile yüzeyden çıkarılan az özlü boz tirem ile özlü siyah meşe toprağının yarı yarıya karıştırılması ile yapılmaktadır. Çömlek ve Testi sanatı Güzelyurt'un çok eski el sanatlarından. Çömlek sanatı Rumlarla başlamış ve usta çırak ilişkisi ile tüm ilçeye yayılmıştır. Zamanla bu sanatı kendine meslek edinen ilçe halkı çömlek ve testi üzerine değişik kompozisyonlarda eklemeye başladıkları görülmektedir. Gelveri çömleği büyük rağbet görmektedir. Testi yapımı da ilgisini kaybetmemiştir. Ancak son zamanlarda bu sanatlar ilgi kaybına uğramış hatta kaybolma tehlikesi ile yüz yüze kalmıştır. Bu nedenle Kaymakamlık ve Halk eğitim merkezi kurslarla destek vererek sanatı ayakta tutma çalışmaları yapmaktadır.

Güzelyurt ilçesi eski dönemlerden beri çeşitli el sanatlarına ev sahipliği yapmaktadır. Yapılan el sanatlarının Güzelyurt'tun tarihinde önemli bir yeri vardır. Sanat olan ilgisi ile dikkat çeken ilçe halkı ürettikleri her üründen zevk almaktadır. Ürettikleri ürünleri sergilemekten de onur duyan halk el sanatlarına sahip çıkmaktan mutluluk duymaktadır.

Çömlek ve testi sanatının yanında son yıllarda ilgi gören bir başka sanat dalı ise çini sanatıdır. Özellikle de bayanların ilgisini çeken çini sanatı bir hobi olmanın yanı sıra aynı zamanda geçim kaynaklarından biri olma durumundadır. Çini Sanatına olan ilgi gün gün artmaktadır. Kadınlarda hatta yaşın sorun olmadığı ve bunun en güzel örneği açılan kurslara beş yıl önce katılarak başarı gösteren Durdane Meral en önemli örneğidir. Ev hanımlarına ve genç kızlara mesleki beceri kazandırmak, üretmeyi öğretmek amacıyla açılan çini kursları ilçe kadınlarının yeni bir meslek edinmelerine sebep olmuştur.

Çini sanatının gelişmesiyle ilçe kadınları kendini bu sanata adanmış ve hem karma hem de bireysel sergi çalışmalarında başarı sağlamıştır. İlçede Halk eğitim merkezinde yer alan kursların dışında kişiye özel atölyelerde grup halinde de çalışmalar yapan ilçe kadınları bu sanatı kendi yöresel el sanatları kadar benimsemiş durumdadırlar. Ayrıca çalışma yapılan atölyeler satış merkezi olarak da kullanılmaktadır.

Güzelyurt ilçesi yöresel el sanatlarından biri olan çömlek-testi yapımı sanatına da ilçede yeni olan çini sanatına da büyük bir önem ve ilgi göstermektedir. Bu sanatlara yalnızca bayanlar değil aynı zamanda erkeklerde ilgi duymaktadır.

Sanatta öğrenmenin yaşı yoktur. Özellikle usta çırak ilişki ile öğrenilen sanatlarda başarı elde etmemek mümkün değildir. İnsanoğlu öğrenmeyi kendine ilke edinmesi sonucunda başarı hep vardır. Güzelyurt Kaymakamlığı sanat atölyeleri ve kursları ile kültürel miraslarımıza sahip çıkma yolunda ilerleme kaydetmektedir. İlçede bulunan Aksaray Üniversitesi Güzelyurt MYO'da yer alan EL Sanatları Programı da bu sanatları desteklemek adına proje çalışmaları yapmaktadır. İlçe halkının el sanatlarına ilgisi oldukça yoğun olup, bayanlar yeniliklere açık olduğunu göstermiştir.

KAYNAKLAR

- Esin, U., “1990 Aşıklı Höyük Kazısı (Kızılkaya Köyü, Aksaray İli) XIII. Kazı Sonuçları Toplantısı I, Ankara, 1992
- Garelli 1963 P. Garelli, Les assyriens en Cappadoce, Paris 1963.
- Harmankaya, S., “Türkiye İlk Tunç Çağı Araştırmaları Üzerine Bir Değerlendirme” İstanbul. 2002
- Kaymakçı, Salih 1. Uluslararası Nevşehir Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildirileri, 2012. Ankara
- Özdemir ALTAN, Tulin Ayta ve Seramik Sanatı, s: 10, Boyut Plastik Sanatlar Dergisi. (sayı: 29),İstanbul,1985.
- Martha Miksaroglou “Çatı çatarmış, çatıdan düşüp ölmüş” (d. 1932), 15 Aralık 2005).
- DEMİRTAŞ, Işıl, Güvercin kayası Çevresinde Yöresel Çanak Çömlek Yapımı ve Evsel Kullanımı Üzerine İlk Gözlemler, 2010
- GÜLÇUR, Sevil, Güvercin kayası: Kentleşme Öncesi Kültürel Çevre sorunları Ve Etnoarkeoloji, 2010
- COOPER, E., seramik ve çömlekçilik, remzi kitapevi yayınları
- ÖZDOĞAN, M., 1996, "Kulübeden Konuta: Mimarlıkta İlkler", Y. Sey (yay.) Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme - HABITATII: 19-30. Tarih Vakfı Yayınları.
- TEKİN, H., 2005. "Yeni Buluntuların Işığında Anadolu'da Hassuna ve Samarra Seramiğinin Yayılımı Üzerine Bir Gözlem"
- SUNAY, Serkan, Aksaray Güzelyurt Manastır ve Kiliseleri, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008.
- PEKAK, M. Sacit, “Güzelyurt’ta (Gelveri) Bulunan Bizans/Post-Bizans Dönemi Kiliseleri 1”, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Dergisi, 10 (2), s: 123-160, 1993.

Sözlü Görüşmeler

- VURGUN, Muharrem, Sözlü görüşme, Çömlek-testi ustası, 08 Nisan 2017
- NALBANTOĞLU, Metin, Sözlü görüşme, Çömlek-testi ustası, 08 Nisan 2017
- GÜNENÇ, İbrahim, Sözlü görüşme, Çömlek-testi ustası, 08 Nisan 2017
- ÖZKAYA, Hatice, Sözlü görüşme, Çini hocası, 15 Nisan 2017
- AVAN, Ayşe, Sözlü görüşme, Çini ustası, 15 Nisan 2017
- GÜN, Fatma, Çini ustası, 17 Nisan 2017
- KOÇ, Nagihan, Çini ustası, 17 Nisan 2017

JOURNAL OF AWARENESS

ÖZMEL, Seher, Çini ustası, 17 Nisan 2017